

Nieuwsbrief NSGV – Bisdom Groningen – Leeuwarden

Nr. 18 – september 2013.

Inleiding

De derde nieuwsbrief in het jaar 2013.

Na het koude voorjaar en de uiterst fraaie zomer is een ieder weer aan de slag gegaan. Met wat afwezige vakantiegangers is hopelijk de liturgie in de zomerperiode zo gewoon mogelijk voortgezet met de medewerking van de muzikale krachten, die wèl aanwezig waren: koorleden en cantores.

Met ingang van deze nieuwsbrief wordt de redactie buiten het diocesane bestuur gevoerd. De redacteur dezes maakt geen deel meer uit van dat bestuur, maar wordt wel door haar aangestuurd. Let daarom op de bron die steeds bij elk bericht vermeld is. De vermelding 'Bestuur NSGV Groningen-Leeuwarden' geeft aan dat het desbetreffende bericht van het bestuur afkomstig is. Bovendien wordt de Nieuwsbrief nooit eerder verzonden dan dat deze de bestuurlijke goedkeuring heeft.

In vorige nieuwsbrieven maakten wij melding van de behoefte aan kopij van koren en anderen die met de muziek in de liturgie van doen hebben. Schoorvoetend komt er iets op gang. De oproep van de vorige keer blijft onverminderd van kracht. Zo wordt de Nieuwsbrief een brief van ons allemaal.

Redactie

Wijzigingen in het bestuur van de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden

Met het vertrek van pastor Jan Alferink en Wil Jongma is het aantal bestuursleden van de NSGV minimaal geworden. Gelukkig hebben enkele kandidaat-bestuursleden zich aangemeld, maar zij willen enige bedenktijd hebben. In de vervolgvergadering zal de bestuursbezetting ruime aandacht krijgen. U hoort dus van ons!

Bestuur NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Notulist m/v gevraagd

Sinds de doorgevoerde bezuinigingen op het secretariaat van het bisdom heeft de NSGV geen notulist meer. Dit werd door het bestuur binnenskamers opgelost: de inmiddels afgetreden secretaris had dat op zich genomen. Na diens vertrek heeft dit probleem zich weer aangediend. Het NSGV-bestuur roept daarom kandidaten op – liefst uit de stad Groningen of omgeving – om deze taak op zich te nemen. Als meerdere kandidaten zich aanmelden, wordt het probleem gemakkelijker opgelost: bij toerbeurt kan de notulering dan plaatsvinden.

Bestuur NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Uitgaven rond de muziek in de liturgie.

Punctum 2013-2 is klaar voor afdruk en verzending. De abonnees kunnen deze binnenkort tegemoet zien.

Het officiële orgaan van de Nederlandse St. Gregoriusvereniging, het **Gregoriusblad** – juni 2013, bevat naast veel mededelingen en besprekingen weer gedegen artikelen. Eerst een minder kerkmuzikaal aandoend artikel van Gerard Lukken over de stand van zaken vijftig jaar na het verschijnen van de constitutie over de liturgie: spanningsvelden tussen traditionalisten, neotraditionalisten die van een ‘hervorming van de hervorming’ voorstaan, en degenen die vanuit traditie de liturgie verder willen vernieuwen – een pleidooi voor een liturgie die de tekenen van de tijd verstaat.

Van de hand van Kees van Mechelen kwam het interview met Michael Hedley, dirigent-organist in de Nicolaasbasiliek te Amsterdam, die wij kennen van de TV-vieringen vanwege het bisdom Haarlem-Amsterdam sinds 2010. ‘De wekelijkse eucharistieviering op zondagmorgen van de Nicolaasbasiliek wordt getypeerd als ‘abdijliturgie’. ‘De propriumgezangen zijn genomen uit het Abdijboek van de IWVL, alsmede het ordinarium. Een ander deel van het ‘gewone’ van de mis is meerstemmige koorzang van hoge kwaliteit’. Marcel Zijlstra beschreef het nieuwe deel II van het Antiphonale Romanum: Vesperale. Het roept meteen de nieuwsgierigheid op: wat staat er dan in deel I. Welnu, deze is tot nu toe niet verschenen, en zal bij verschijning bevatten de veel minder vaak gezongen lauden en de kleine uurtjes. De veel grotere populariteit van de vespers als gezongen getijde deed Solesmes besluiten om eerst de krachten aan dit vesperale te wijden. Het maakt het in ieder geval voor elk koor een stuk eenvoudiger om op zon- en feestdagen Romeinse Vespers volgens de nieuwe ordo te zingen. Alles staat er in: openingsverzen, hymnes, antifonen, psalmen, lezingen, responsories, voorbede, gebeden, melodieën voor de zegen en *Benedicamus Domino*. Een uitgave waarop men sinds 1972 heeft gewacht.

Voor de organisten onder ons: een bespreking van het orgel in de Goede Herderkerk te Wassenaar. Auteur Richard Bot laat het daarbij niet alleen bij het orgel zelf, maar betreft daarbij de bouw van de kerk (nagalm!), de wijze van liturgievieren toen en nu; waardoor men komt tot een bewogen orgelgeschiedenis.

Het **Bulletin** van de Vereniging voor Latijnse Liturgie – augustus 2013 – blik uitgebreid terug op de ledendag van de Vereniging, zaterdag 13 april 2013 te Utrecht. Eerst de preek van Dom. J.M. Touw O.S.B. (die later op de dag ook de inleiding hield) naar aanleiding van de evangelielezing Joh. 6, 16-21. Vervolgens de lezing tijdens deze ledendag *Bene fundata est supra firmam petram* – Goed gefundeerd op een stevige rots. Latijn en traditie van een monnik – de wijze waarop hij het Latijn en daarmee samenhangend de Latijnse liturgie beleeft.

Rond de zomervakantie verschenen van de NSGV-afdelingen in den lande enkele **nieuwsbrieven**, waarvan het grootste deel van de inhoud van belang is voor koren en cantores in de betreffende diocesen.

Zo lazen wij in de Nieuwsbrief van de NSGV – aartsbisdom Utrecht een aanbieding van de CD ‘Dat zij U kennen’, die de NSGV in 2007 heeft uitgebracht ter gelegenheid van het afscheid van kardinaal Simonis. Op deze CD, de naam naar de wapenspreuk van de kardinaal, staat een lied onder de gelijknamige titel, speciaal voor de kardinaal geschreven door Andries Govaart, op muziek van Wouter van Belle, in opdracht van de NSGV van het aartsbisdom. Naast dit lied zijn er nog 18 recente liturgische gezangen opgenomen. Deze CD is nog verkrijgbaar voor € 10,- (verzendingkosten: € 2,50). Eventuele informatie via het secretariaat NSGV Utrecht, Amersfoortseweg 10, 3705 GJ Zeist, e-mail: post@nsgv-aartsbisdom.nl.

Ook kondigt de brief een zangdag voor koorzangers aan, te houden op zaterdag 21 september (13.00-17.00 uur) in de Henricuskerk, M. Withoosstraat te Amersfoort rondom het thema Kerstmis (bij voldoende deelname). De zangdag is bedoeld voor (oudere)

jongerenkoren, middenkoren, gemengde koren en individuele koorzangers. Men is van harte welkom om mee te zingen. Kosten: € 12,50 per deelnemer. Opgave per e-mail nsgvutrecht@gmail.com.

Van het bisdom Rotterdam ontvingen wij 'Vieren' van de pastorale dienstverlening aldaar, waarin opgenomen de berichtgeving rond muziek in de liturgie. Hierin lazen wij dat Richard Bot, voorzitter van de landelijke NSGV, op 6 mei jl. een lezing voor de Trinitasparochie (Leidschendam/Voorburg) hield onder de titel: Zingt allen mee! 50 jaar liturgische en kerkmuzikale vernieuwing sinds Vaticanum II. De lezing vond plaats in het kader van het Jaar van Geloof, dat loopt tot 24 november. Wie belangstelling heeft voor het organiseren van een dergelijke avond voor de parochie, kan contact opnemen met de sectie Vieren, per e-mail: vieren@bisdomrotterdam.nl

Van de Sint-Gregoriusvereniging in het bisdom Roermond kwam haar uitgave '**Koorgeleide**'. Hierin weer veel informatie in overzichtelijke artikelen en columns. De vereniging is eind 2012 verzelfstandigd, los van de landelijke NSGV. Bij de nieuwe vereniging horen natuurlijk ook eigen onderscheidingen voor jubilarissen. Deze zijn nu geïntroduceerd, en het bestuur heeft de criteria voor het toekennen hiervan opnieuw en duidelijk geformuleerd.

Zonder meer 'recht toe recht aan' noemen wij het artikel van Cyriel Tonnaer 'Enige achtergronden van het Gregoriaans'. Als hij over de acht modi (toonaarden) spreekt, citeert hij Adam van Fulda (1445-1505), die, geïnspireerd door Guido van Arezzo (rond 990-1050), ze als volgt karakteriseerde: 'De eerste is voor iedereen, maar de tweede is geschikt voor de droefgeestigen. De derde heet toornige, en de vierde wordt liefelijk genoemd. Geef de vijfde aan de verheugden, en de zesde eerbiedig aan de beproefden. De zevende is voor de jeugdigen, maar de laatste voor de wijzen'.

Veel waardering is er steeds voor de 'Do-ut-des muziekbladen', deze keer met de antwoordpsalm 93 voor het feest van Christus Koning in het B-jaar. De bijdrage was meer op de liturgische actualiteit gericht geweest als men gekozen had voor een compositie, te gebruiken in dit C-jaar.

NSGV-site: Er zal met de beheerder en in diens verlengde het landelijk bestuursapparaat contact opgenomen worden om te bekijken welke stappen er genomen moeten worden om hier verbetering te krijgen en de site weer bij de tijd te brengen. Degenen die de site recentelijk of langere tijd geleden bezochten, weten dat hier een grote achterstand is, terwijl bij andere bisdommen wel de actuele gegevens op de internetpagina staan.

TV-eucharistievieringen

De eerstvolgende TV-eucharistieviering van uit ons bisdom Groningen-Leeuwarden wordt uitgezonden op zondag 22 september a.s. om 10.30 uur vanuit de St. Martinusparochie te Sneek. In deze viering gaat voor pastoor Peter van der Weide. Het is een viering met Gregoriaanse gezangen, verzorgd door mannen- en vrouwenscholae.

Redactie

Een nieuw 'Liedboek'.

Afgelopen 25 mei is in Monnickendam het "Liedboek" van de protestante medechristenen verschenen. Na 40 jaar trouwe dienst is het vertrouwde Liedboek voor de kerken uit 1973 vervangen. Dit wil geenszins zeggen dat anders gelovigen geen gebruik kunnen maken van het materiaal. Ook met het traditionele liedboek uit 1973 waren de verschillen met bijvoorbeeld een Gezangen voor Liturgie (GvL) vaak veel kleiner dan werd aangenomen en werd bij de selectie geput uit gelijke bronnen. Veel repertoire is gewoonweg overlappend.

Maar in de loop van de tijd zijn veel nieuwe liederen verschenen. De maatschappij en de mensen zijn pluriformer geworden, en hier is in dichterlijk en muzikaal opzicht op ingesprongen. De behoefte aan eigentijds repertoire ter aanvulling op het bekende werd gewoon groter.

Dit is aanleiding geweest om een "up-to-date" liedboek te hebben waarin meerdere muzikale stromingen zich kunnen herkennen. Temeer hierom hebben ook diverse kerkmusici en kerkgeleerden van katholieke huize met hun expertise meegewerkt aan de samenstelling van dit gezangboek.

Los van een eigentijdse lay-out is vooral ingespeeld om - bijvoorbeeld bij psalmen - meerdere (muzikale) versies op te nemen zodat de betreffende praktijk kan kiezen naar eigen stijl. Vooral op jeugd en jongeren is rijkelijk ingezet zodat ook deze doelgroepen kunnen kiezen naar de muzikale smaak die bij hen past. Kortom: een liedboek voor iedereen die kerkt.

Ter kennismaking kunt u op www.liedboek.nl terecht voor de nodige informatie.

Nieuwsbrief juli 2013, NSGV bisdom Utrecht.

Terugkombijeenkomst cantor cursussen.

Voor de deelnemers aan de cantor cursus 2012 te Hoogeveen en die in Heerenveen 2013 wordt een terugkomdag georganiseerd.

Deze wordt gehouden op zaterdag 5 oktober a.s. 's morgens van 10.00 tot 12.00 uur in het parochiecentrum van de Rooms-Katholieke parochie St. Stephanus te Meppel aan de Commissaris de Vos van Steenwijklaan 30. De begeleiders zijn Hendrikje van den Berg en Wil Jongma.

Wij hopen elkaar over en weer te informeren over de praktijkervaringen als cantor met alle ups en downs. Verder doen wij stemoefeningen en voegen weer gezangen toe aan het liturgisch repertoire.

Aan de cursisten van Heerenveen 2013 reiken wij de certificaten uit als bewijs van deelname aan de cursus en een bevoegdheidsverklaring.

U kunt zich nu al aanmelden voor deze terugkomdag bij ons secretariaat

l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Reserve-musici

De lijst van reserve-musici is al meerdere keren gepubliceerd. De bedoeling van deze lijst is dat in noodgevallen u een beroep kunt doen op deze mensen, om het even of het nu om repetities of vieringen gaat, voor kortere of (iets) langere tijd. Dat er van te voren afspraken moeten worden gemaakt, spreekt voor zich. Ook is bespreekbaar de medewerking te vragen voor bijzondere vieringen op werkdagen, met name uitvaarten.

Dhr. U. Tjallingii
Dirigent, organist, cantor

Deinum

Tel. 06-14859557
tjallingii2@zonnet.nl

Dhr. W.B. Jongma
Dirigent, cantor

Wolvega

Tel. 0561-612662
wjongma@kpnplanet.nl

Dhr. T.M. Mooijman
Dirigent, organist

Veendam

Tel. 0598-717193
mooijman.trevor@gmail.com

Dhr. L. van der Heide
Cantor

Harlingen

Tel. 06-43023468
info@loekvanderheide.nl

Dhr. D. de Vries
cantor, dirigent en organist, muziek-school_durkdevries@mail.com.
(op woensdagavond)

St. Annaparochie

Tel. 0518-401686

Bestuur NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Kerkmuzikale regels:

‘Om de actieve deelname te verhogen dient men de acclamaties van het volk, de antwoorden, het psalmgezing, de antifonen, de liederen en ook de handelingen gebaren en de juiste lichaamshouding van het volk te bevorderen. Ook moet op zijn tijd een heilig stilzwijgen worden onderhouden’.

Constitutie over de Heilige Liturgie nr. 30 (4 december 1963)

Citaat:

In de Dienst van het Woord vervolgt de cantor (Latijn: zanger) de lezing van het Woord ‘op verhoogde toon’ in het zingen van de antwoordpsalm en het Halleluja. Ook al is er een koor: de cantor kan niet gemist worden. In liturgievieringen waarin geen koor aanwezig is, vervult de cantor bovendien een onmisbare functie bij de uitvoering van alle andere gezangen. De liturgische rollen van koor en cantor verrijken de viering ieder met eigen mogelijkheden. Naast leiding geven aan de volkszang (dirigeren) en het zingen van antwoordpsalm en Halleluja-acclamatie vóór het evangelie, is dat de kyrie-litanie/tropen, coupletten bij refreinliederen, openings- en/of slotverzen in getijdenvieringen, etc.

Folder cursussen kerkmuziek 2013-2014 NSGV bisdom Rotterdam.

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden en wordt gezonden aan degenen van wie het e-mailadres bij het secretariaat bekend is. Ze verschijnt vijf à zes keer per jaar na elke bestuursvergadering.

Verdere verspreiding is toegestaan en wordt aanbevolen. Het abonnement is gratis.

Aanmelding bij het secretariaat: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl.

Redactie: Wil Jongma wjongma@kpnplanet.nl

De volgende nieuwsbrief nr. 19 verschijnt in oktober 2013. Kopij voor deze nieuwsbrief voor 30 september 2013 per e-mail van de redactie.

NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Secretariaat: Ubbo Emmiussingel 79, 9711 BG Groningen.

Telefoon 050-406 58 88, e-mail l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl

www.nsgv.nl.

Mocht u de Nieuwsbrieven van de NSGV van het bisdom Groningen-Leeuwarden niet meer willen ontvangen dan kunt u zich afmelden via dit e-mail adres:

l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl